

Béri László Renátó: Előadás 1. rész

Hát sokadjára vagyok itt, veletek.

Harmadik alkalom. A Belvárosi Plébánián is volt még egy rövidebb, kis lelkigyakorlatos triduum még annak idején. És akkor most újra itt. Köszönöm, hogy nem unjátok az én mondókámat és azokat pedig, akik újak és talán ilyen témákat most hallanak először, vagy szeretnék ezeket újra hallani és megerősödni bennük, azokat pedig szeretettel köszöntöm, és köszöntöm az én lelki családom jelenlévő tagjait a Kármelita Világi Rend tagjait. Ha valakit az ő lelkiségük, illetve a mi lelkiségünk jobban érdekel tehát a Kármelita család és a Kármelita lelkiség, akkor nyugodtan lehet velük beszélni, hiszen Esztergomban van egy nagyszerűen fejlődő közösségük. Meg lehet őket keresni. Én, amit tudok a lelki életről, amilyen vízió által beszélek a spiritualitásról, az nagyon-nagyon nagyrészt az én Kármelita családomnak köszönhető. A legtöbbet tőlük tanultam/tanulom, az alapító szentjeinktől, misztikus mestereinktől. Ők azok, akik a leginkább formálták az én gondolkodásmódomat, és hogyha valakit ez a gondolkodásmód még jobban érdekel, netalántán még egy ilyen gondolkodásmódú közösséghez is szeretne tartozni, akkor például a mi világi águnkat nagy szeretettel tudom ajánlani.

Kedves Testvéreim!

Erre vállalkoztatok megint, hogy hosszú lesz a mai nap. Gyakorlatilag 10-16 óra közt itten az lesz a dolog, hogy én beszélni fogok. Nem nagyon lesznek mellette más elemek, amik kicsit könnyedebbé tennék a mondókámat, tehát valami fények, hangok, táncosok nem lesznek sajnos, hanem csak én leszek itt, és beszélek nektek. Próbálok ezekkel a tartalmakkal fönntartani a figyelmet.

Javasolnám, hogy nyugodtan lehet a kis együttlétünk ilyen interaktív együttlét. Tehát ne ilyen kurzus-szerű legyen, hogy én csak beszélek, ti pedig hallgattok. Nyilván ez az alap, de ha valakinek kérdése van, akkor például mernék egy olyat mondani: nyugodtan, akár közben is fölteheti a kezét. Kérdezzétek meg! Legfeljebb azt fogom mondani, hogy még a téma kifejtésében lesz még arra válasz és nem fogok rá válaszolni külön. De lehet, hogy akkor éppen tudok rá válaszolni. De nyugodtan beszélgethetünk így közbe. Egymás között vagyunk, barátok közt vagyunk, úgyhogy semmi probléma. A kérés a mai lelki-nap témái kapcsán az a klasszikus három kép volt, amelybe az utóbbi években én eléggé beleástam

magam: az istenkép, emberkép és egyházkép”, és már szeretném nektek mondani, mert lehet, hogy vannak közületek, akik mondjuk internetes felületen már hallották ezeket az előadásokat tőlem. Ami fent van most a Youtube-on ilyen, hogy Istenkép attól én most, ha nem is százszor, de mondjuk hússzor jobbat fogok nektek mondani. Mert én is fejlődöm, nem akartam azt mondani, hogy öregszen...de azt is: telik felettem az idő. „Bölcsülök” mondjuk így, tapasztalatok érnek. Élettapasztalatokat szerzek, tanulok. Nem csak intellektuálisan, hanem azt hiszem itt belül is. Ami alapvetően finomítja nyilván azokat a témákat, amiket én fontosnak tartok.

De most akkor vágjunk bele az első blokkba.

Tehát, hogy megint erről a klasszikus hármusról beszélnék nektek, hogy istenkép, emberkép, egyházkép, de szeretnék ebbe sok-sok újdonságot is belehozni, sok olyan látásmódot, amit esetleg mostanában tanultam meg és mostanában szereztem. Tehát, hogyha ezt már valaki halotta volna, mint témát, akkor ez ahhoz képest is talán ilyen kicsit 2.0-s, kicsit fejlesztett verzió lesz. Ugye mindenki fejlődik az előadók is fejlődnek, ugye a tanítás is fejlődik, csak a mai technikának köszönhetően – és ennek van egy negatív oldala sajnos, – visszanezhető meg visszahallgatható, amit én 5 évvel ezelőtt mondtam.

Vannak előadók, akiknek bárcsak visszatudnánk keresni azt, amit mondjuk 29 éves korában tartott előadást. Ahhoz képest, hogy amit – mondjuk – 65 évesen mond, de akkor a technika még ezt nem tette lehetővé. Nekem már vissza lehet keresni és lehet mondani azt, hogy „atya nem tetszik konzisztensnek lenni, mert eltér attól, amit mondott.” Fejlődünk, fejlődünk. Van különbség, magamat nem ezekhez hasonlítva, de mondjuk Beethoven kilencedik és első szimfóniája között van egy óriási különbség, – nagyon nagy fejlődés. Azt hiszem, hogy mindenki, aki alkot, mindenki, aki gondolkodik, az fejlődik. Úgy, hogy én is ezt megpróbálom megengedni magamnak.

És Kedves Testvéreim még egy ilyen alapgondolat.

Kezd bennem összeállni szépen lassan, hogy mi is a mi célunk keresztényekként, most mondjuk így. És egyre jobban sikerül megfogalmaznom és megértenem talán azt, hogy a cél az, hogy szemlélődő keresztények legyünk. És hogy hozzam be ezt a fogalmat már is ide, hogy szemlélődő kereszténység. Régebben – tehát még „anno” – az első „szimfóniám” írásakor azt mondtam, hogy kapcsolati kereszténység, hogy ez a kulcs: hogy megtanuljunk kapcsolatban élni Istennel, a másik emberrel és önmagunkkal. És az olyan átlag, közép-szerű „kulturkereszténységet” egyre jobban

váltja fel a kapcsolati jellegű kereszténység. Ez igaz, találtam egy jobb szót. Kerestem, és megtaláltam ezt a kifejezést, hogy szemlélődő keresztény ember és szemlélődő kereszténység. Mindaz benne van, amit eddig is mondtam, hogy ez a kapcsolatokra fókuszál, de mégis valahogy ennek az íze, ennek a szónak egy kicsit mélyebb. Már csak azért is, mert a mi Kármelita spiritualitásunkban nagyon erősen jön a szemlélődés.

És akkor máris kezdjük itt: az természetesen mindenk előtt nem egy imamódot és nem egy életformát jelent. Nagyon-nagyon vigyázzunk! Van szemlélődő imamód. Oké, aláírom, és ez nem is baj, ha gyakoroljuk néha. Van szemlélődő életforma: ugye?! Egy szerzetesi életforma. Azon szerzetesek életformája ez, akik úgymond külső apostoli tevékenységet nem végezvén az imádságnak szentelik az életüket. Ilyenek például a mi magyarszéki és marosszentgyörgyi kármelita nővéreink, akiknek az életformáját így hívjuk, hogy szemlélődő életforma. De megint csak tágítsuk ki ezt a fogalmat! A szemlélődés az nem életforma kérdése és nem imamód kérdése. A szemlélődés, ahogy a szóban benne van: az egy látásmód. A szemlélődés az egy szemüveg, melyen keresztül másképp nézek Istenre, a másik emberre, saját magamra, a világra, az engem körülvevő dolgokra, az eseményekre. Szemlélődés tehát annyit jelent, hogy valaki egyszerűen az életet, a valóságot egyre valóságghűbben, egyre mélyebben, egyre tisztábban látja. Ha valaki tegnap esetleg volt misén, akkor hallotta az Apostolok cselekedeteiből, ami a Szentleckében volt: Pál megtérése. Amikor Saulból Pál válik, és ott van az a gyönyörű jelenet, hogy Pál megvakul, és ez fizikai vakság, ez szimbóluma az ő eddigi lelki vakságának. És, amikor Ananiáshoz elmegy – emlékeztek az Ap.csel.-ből!? – lehullik a szeméről ez a hályog. Azt írja a szent szerző, és Saul elkezd látni. Talán életében először.

Kedves Testvéreim!

Azt hiszem ez a szemlélődés.

Amikor először elkezdek az életemben, az én torzításaim nélkül tisztán látni, és ez nagyon fog kötődni a képek témájához, amit mindjárt megnézzünk. Tehát látjátok a szemlélődő keresztény az a valaki, aki egyre jobban a valóságot látja, akiben a torzulások egyre jobban csökkennek. Kevésbé torzan látom az Istent, kevésbé torzan látom magam, kevésbé torzan látom a másik embert, a világot. Egyre jobban a valóságnak megfelelően látom őket. S ez a szemlélődés, ez a látásmód. S azt

hiszem, hogy ebbe már bele van építve – nyilván – a kapcsolat. Hogy, amikor én Istent valóságként látom, és ez a látás nyilván itt, egy hit általi szimbolikus látást jelent. Azaz tapasztalatot jelent, igazi benső tapasztalatot, ez jelenti: „az Istent látni”. Akkor ebben már is benne van a vele való kapcsolat is. Csak most szeretem még is így kifejezni ezt.

Mi a lényeg, mi a cél?

Szemlélődő keresztények legyünk! Azaz olyanok, akik egyre kevésbé torzított látással, hanem egyre inkább valóságosabb látással néznek Istenre, a másik emberre, önmagukra és a világra.

Akkor ez hogyan kapcsolódik a képeknek a témájához?

Azt hiszem egészen egyértelmű a kapcsolat, mert az istenkép, az emberkép és az egyházkép probléma köre hol van?

A problémakör ott van, hogy van egy valóság: Például van Istennek a valósága, van az én valóságom, van az egyház valósága, van a másik ember valósága, objektíve mondjuk így. Nagyon jól tudjuk mi az alap probléma az emberi életben: Hogy minden egyes objektív valóságról él bennem egy szubjektív kép. Itt az elmében vagy mondhatom a lelkemben, a benső világomban van egy képzet, egy szubjektív, egyéni, rám jellemző kép a valóságról. Nem csak Istenről. Mindenről van bennem egy kép. Igazából én a valóságot csak a bennem lévő képek által tudom megközelíteni. Ez az egészben a nehézség, hogy a valóságot nem tudom fogni és befogadni természetesen és automatikusan. Nagyon-nagyon sok mindenről és mindenkiről gondolhatok valamit, azaz lehet bennem egy kép mindenről és mindenkiről. Mely kép egyszerűen torzít, mely kép egyszerűen nem felel meg egészen a dolog, vagy a személy objektív valóságának. S azt hiszem, ez egy nagyon-nagyon banális és egyszerű probléma, amit mindenki ért. De mégis úgy látom, hogy a keresztény gyakorlatban nagyon kevésszer érintjük ezt a témát: Hogy nézzük végig, hogy milyen mentális képek élnek bennünk Istenről, magunkról! Mit gondolok magamról, milyen képem van magamról, milyen képem van az Istenről és milyen képem van a másik emberről. S akkor szögezzük le itt az alap mondatunkat, amire az egész mai lelki napunk épül, hogy:

Nem természetes az, nem automatikus az, hogy a bennem lévő kép megegyezik a valósággal.

Ez a „bűdös nagy probléma”, ahogy szokták mondani.

Egyáltalán nem automatikus, hogy, amikor valamire, vagy valakire ránézek, akkor annak a valóságát látom, láthatom, de az első szűrő, az első lencse, amiből kinézek – a szemüvegemnek ez az első lencséje – ez az én szubjektív képzetem. Mind Istenről, mind a másiktól, mind önmagamról. És egy egész élet munkája, hogy a szemüvegemnek ez a lencséje tisztítás alá kerüljön. Hogy a látásom egyre kevésbé torzítson. S Kedves Testvéreim! Mit akarunk látni? Nem valami speciális dolgot akarunk látni, a valóságot akarjuk látni. Csak egyszerűen ez az alaptapasztalatunk. Nem természetes az, hogy én a valóságot látom, a realitást látom. Képzeltetek nagyon-nagyon sok mindent. Mind Istenről, mind magamról, mindenről: az életről. Amely nagyon távol van az objektív realitástól. Ezt a problémát hívjuk realitás-tévesztésnek. Amikor nem a valóságot látom. Ehhez egyébként nem kell feltétlenül pszichiátriai betegnek lennünk, hiszen vannak olyan pszichés megbetegedések, amelyek alapvetőleg a realitás tévesztéséről szólnak: skizofréniák, paranoiák, stb. És igen! Az egy kicsit másik téma bár kötődik ehhez, de ott gyógyszeres kezelésre, terápiákra, stb-re van szükség. De ne higgyük azt, hogy azért mert mi nem vagyunk pszichiátria jellegű betegek, ezért nekünk már természetes az, hogy a valóságot tisztán és objektíven látjuk. Nem, mi is torzíthatunk a valóságban, mi is eltéveszthetjük a valóságot. És amit keresünk – Kedves Testvéreim – az a realitás, ami „van”! Tudom, hogy ez nagyon egyszerűen hangzik, de bárcsak minden keresztény úgy látná az Istent, ahogy Ő van, amilyen Ő. Bárcsak minden keresztény úgy látná önmagát, amilyen én vagyok, a magamba vetített fantáziaképek, torzképek nélkül. Az Istenre vetített fantáziaképek, torzképek és torz elvárások nélkül. Bárcsak úgy látnám ezt az életet, ahogyan az van a valóságban, és – látjátok?! – azt hiszem: Ez a „szemlélődés” mindenek előtt. Nem az a szemlélődő ember nekem, aki sok percet tud imában gubbasztani a tabernákulum előtt, és ő úgy közben nem mond semmit, hanem csöndben van. Ez egy nagyszerű szemlélődő imagyakorlat. Erre bízathatnék is mindenkit, hogy az imádságunkban az aktivitást egyre jobban váltsa fel a passzivitás. Az imában is meg kellene tanulnunk lenni és csak lenni. De most ez egy másik kérdés. Alapvetőleg én a szemlélődő embert úgy definiálom, hogy: „Aki egyre jobban a valóságot látja”. Azaz így fogalmazva: egyre torzítás mentesebb az Istenképe, egyre torzítás mentesebb az énképe, egyre torzítás mentesebb a világképe, az életképe, a másik emberről alkotott képe. Mindent egyre jobban lát a valóságnak megfelelően. Ez a szemlélődő

kereszténység. Látjátok, mennyire nagy dolog ez, hiszen mindnyájunk számára ez megtanulható. A szemlélődéshez nem kell egy speciális életformát élnünk, mindenki élje a maga hivatását és a maga életformáját. De megtanulni ezt a mélyes látásmódot azt hiszem, hogy ez lenne a mi kereszténységünknek az egyik legnagyobb forradalma és megújulása. Hogy szemlélődő keresztényekként a mélybe nézve, a valóságot egyre jobban látva élénk meg a hivatásunkat és tennénk meg a dolgunkat. Egyébként csak egy zárójel: annyira jó, hogy a 21.században élünk, mert igazából az, hogy a szemlélődés – mint ilyenfajta látásmód – minden egyes embernek való és mindenkinek lehet az osztályrésze. Ez a katolikus egyházban a 20. század közepe felé kezdett újra fölfedeződni. Addig a szemlélődés téma kicsit vissza volt húzódva, mondjuk így: a kolostori életnek a mélyébe és szerzetesként merem nektek mondani, hogy még ott sem volt mindig megtalálható az, hogy természetes dolog lenne az, hogy szemlélődve tekintünk a világra. Ez a szemlélődés téma egy kicsit így kiüresedett, elfelejtődött. A 20. század közepén ez a nagy amerikai trappista szerzetes a Tomas Merton volt az, aki elkezdte a szemlélődést demokratizálni. Szeretem ezt a kifejezést, „demokratizálni”, azaz mindenkié lehet, mindenkinek a látásmódja átalakulhat így, sőt gyakorlatilag ez lenne a kereszténységünknek az alaphelyzete. Az Újszövetségben élő ember az aki, a szemlélődő ember, azaz aki – mondom ismétlem – egyre „valóság-hűbben” látja Istent, önmagát és ezt a világot.

Az Istenkép

Akkor nézzünk is bele az Istenkép témájába Kedves Testvéreim!

Azt hiszem, hogy ez lesz a mai lelki napunkon kicsit a legnagyobb falat, a leghosszabb téma. Kicsit rövidebben beszélek majd az Énképről, bár talán ugyanilyen fontos, az Egyházképről meg még rövidebben. Valahogy ezt így osztottam be. Tudjátok miért egyébként, azért mert ez így adódik össze. Egyre tisztább Istenkép és egyre tisztább Énkép adja ki. Hogy hogyan viszonyulok a másik emberhez. A másikhoz való viszonyom az már a közösség, azaz az már az egyház. Persze erről is beszélni kell majd, de a legfontosabb, hogy az istenképünket és az énképünket górcső alá vegyük. Hogy egyáltalán a kérdést feltegye magának valaki: Milyen az én istenképem és milyen az én énképem?

Kedves Testvéreim!

Forradalmi változásokat látok lelki vezetésben, lelki gondozásban.

Már akkor bizonyos személyek életében, amikor csupán a kérdés fölmerül. Amikor megkérdezem tőlük, hogy milyen a te istenképed? Elgondolkodtál-e már valaha ezen? Elkezdted-e egyáltalán szavakba önteni? Tudtál-e arról, hogy létezik ilyen téma? Sokszor az van, hogy nem tudtam róla, én még ezt sosem fogalmaztam meg, sosem mondtam ki, sosem öntöttem formába, hogy milyen az én istenképem és milyen az én énképem. Amikor valaki csupán elkezd erről beszélni, úgy tűnik, mint hogyha máris elkezdene gyógyulni. Máris elkezdene változni. Csupán az, hogy magukban elkezdjük ezt a kérdést egy kicsit körüljárni. Körbe táncoljuk ezt a két kérdést, hogy „ki az Isten és ki vagyok én?”. Milyen az én Istenképem és milyen az én énképem.

Kedves Testvéreim!

Merem mondani, hogy a lelki világunk, benső világunk gyökér problémái mindig itt vannak. Tehát ez, amiről most beszélünk ez egy gyökérkezelés. Ez egy gyökér probléma megoldás akar lenni. Mert, ha visszafejtjük a szálakat rájövünk, végső soron minden problémánk abból fakad, hogy mit gondolunk Istenről és saját magunkról. Minden ebből fakad. Mert – mondom – ennek a kettőnek az összeadódása adja ki a másik emberhez való viszonyomat. Úgy viszonyulok a mellettem lévő emberhez, ahogy viszonyulok magamhoz és az Istenhez. Éppen ezért, amikor azt akarom, hogy változzon az életem, változzanak a kapcsolataim nagyon jól tudjuk, hogy steril elhatározásokból ez nem igen fog menni, hogy holnaptól jobb leszek, holnaptól jobban fogom szeretni a másik embert. Tudjuk, hogy ez csak addig tart, az elhatározásnak ez az érzelme, amíg ez az érzelem tart. Pontosan addig, aztán utána ez kifúj. Gyökérkezelés kell, a mélyben kell valamit megváltoztatnunk, a mélyben kell valamit kicserélnünk magukban, vagy tisztítanunk, mert hogyha az bennünk tisztul, akkor beindul a láncreakció. Akkor meghúzzuk azokat a szálakat, amelynek kapcsán az összes többi dolog az életükben elkezd helyre rázódni, és egyre jobban hiszem, és vallom, és tapasztalom, hogy a két gyökér szál, az a két alap oszlop, amin az egész életünk nyugszik, és aminek az összeadódása alakítja ki a külső világhoz való viszonyomat az, az énképem és az Istenképem. Igazából, hogyha ezen a kettőn változtatgatunk, ha ez a kettőt tisztulgat, ha ezzel a kettővel legalább foglalkozunk, meg fogjátok látni. Akinek van erről tapasztalata, az tegyen róla tanúságot, hogy amilyen mértékben foglalkozom ezzel a két témával! Olyan mértékben változik az életem, változnak a kapcsolataim, változik az attitűd, ama viszonyulásom a többi ember felé, a közösség felé, az életem felé, az engem érő események felé és ezzel – Kedves

Testvéreim – ezzel a két dologgal szembe nézni, na hát hogyha azt mondjuk, hogy aszkézis, azt mondjuk, hogy önmehtagadás. Ugye tudjátok én már egyre jobban ezt, vallom, hogy minden valódi önmehtagadás itt kezdődik. Amikor valaki azt mondja, hogy én legalább szembe akarok nézni az Istenképpemmel és az Énképpemmel. Ki akarom mondani, hogy ez most milyen. A „most”-ban, a valóságban. Ez embert igénylő feladat ez. Ha valakinek – megint csak mondom – van tapasztalata, tudja sokkal nehezebb, mint önmehtagadási „gyakorlatkákat” végezni. Amelyeket megint csak nem akarok elítélni, és nem akarom őket kidobni az ablakon, de szerintem mindenki érzi, hogy inkább böjtölnénk egész életünkben, mint csak, hogy szembe kelljen néznünk magunkkal. Inkább választjuk ezeket a kis magunknak való apró kellemetlenség okozásokat, mint sem szembenéznünk a valódi nagy kellemetlenséggel az életünkben, hogy megnézzük, hogy ki nekem az Isten és ki vagyok én. Mert itt, amikor ezekkel a kérdésekkel foglalkozunk, akkor egyszerűen az emberi egzisztenciánk, az emberi létünk legérzékenyebb pontjaival foglalkozunk. Az érzékeny területekhez senki nem akar menni. Az érzékeny, lelki, pszichés pontjainkat, azokat inkább rejtteni szeretnénk. Magunk előtt is, Isten előtt is, mindenki előtt is. De érezzük, hogy amikor ezekkel nem nézzük szembe, amikor tabu témának kezeljük ezeket. Jaj! Kedves Testvéreim! Ugye mindenki tudja, hogy a tabu téma nem csak egy közösségben lehet, nem csak egy munkahelyen, nem csak egy családban lehet tabu téma. Tudjátok mi a tabu téma, hogy nem beszélünk valamiről. Miért? Mert csak. Mert nem. Mert mi nem szoktunk erről beszélni. Ez előfordulhat mindenféle emberi közegben, de azt tapasztalom, hogy saját magunk előtt is lehetnek tabu témáink. Nekem is van olyan témám, amiről egyszerűen tudom, hogy ott van, de nem akarok róla beszélni, magamnak se, nem akarok róla tudni. Amikor az én tabu témám démona kicsit úgy „kinéz” az ajtó mögül néha, akkor én azt erővel visszazárom. Tudom, hogy ott van, de nem nézek vele szembe. Akkor mikor is kezdődik a keresztény aszkézis? Mikor kezdődik a valódi válasz Jézusnak azon meghívására, hogy tagadd meg magad, és vedd föl keresztedet! Azt hiszem itt, amikor kinyitom az én démonomnak az ajtaját. Amikor szembe nézek mindazzal önmagamban, amit eddig tabu témának kezeltem. Amikor ezeket az érzékeny pontokat is megpróbálom látni és többé nem akarom semmit elfojtani, nem akarok semmit szőnyeg alá söpörni, nem akarok semmi kapcsán úgy tenni, mintha az nem létezne. Hanem szembe nézek a benső világom valóságával. Ez! Ez az a pont, amikor én valakit valódi önmehtagadó embernek tartok, valódi aszketikus embernek tartok. Ez az ember, aki szembe néz, a lelke érzékeny

mélységeivel ez öleli át a keresztet, ez veszi a vállára a keresztet. Mert olyan gyakran szoktunk ilyen nagyon-nagyon-nagyon szép spirituális mondatokat mondani, hogy „Átölelem a keresztet”! Mikor? Akkor, amikor valami kellemetlenséget okoztam magamnak. „Jaj! Nem ettem meg a húst pénteken.” De kellemetlen! Ez még nem a kereszt átölelése. A kereszt átölelése itt kezdődik, amikor én a legmélyebb pontjaimmal szembenézek. És akkor az első és legfontosabb jelenleg legmélyebb pont, tehát akkor az Istenképünk. Nézzünk is erre rá, hogy ez micsoda. Mindebből, amit eddig elmondtam, azt hiszem egészen érthető, hogy az Istenkép nem más, mint azaz elképzelés, az a mentális gondolati jellegű képzet-kép, amely bennem Istenről van. Amikor kimondom azt az öt betűs szót, hogy Isten, akkor bennünk megjelenik egy mentális kép. Két helyen jelenik meg, majd mindjárt fogom ezt mondani. A fejünkben, és itt az érzelmeinkben. Ugyanis az Istenképeknek két szintje van. Van egy ilyen intellektuális szintje, amit a gondolatainkban gondolunk az Istenről, és van a másik, a nehezebbik része, amit érzek vele kapcsolatban. Az már ott kevésbé kép, kevésbé forma, az ott egy érzés. Igazából az utunk, az utazásunk oda fog majd menni, hogy azt nézzem meg, hogy mit érzek Istennel kapcsolatban. Mi az az érzelemvilág, ami vele kapcsolatban bennem feljön. Mennyi ebből a félelem, mennyi ebből a biztonságérzet, mennyi ebből a szorongás, mennyi ebből az öröm, stb...stb. De ezt majd meglátjuk a maga idejében. Ugye az alapproblémánk az – és most kezdjük így – hogy a bennem lévő mentális kép az Istenről, egyáltalán nem biztos, hogy automatikusan fedti azt amilyen Ő a valóságban. Megint itt az alapprobléma. Képzelek róla valamit, de sajnos ne kérdezzétek miért, megtört világban élünk, megtört törékeny emberek vagyunk, akiknek egyszerűen az agyi, pszichés, belső világa ilyen. Ilyenek vagyunk. Egyszerűen a bennünk lévő képek nem felelnek meg minden esetben automatikusan a valóságnak. Hanem, ehhez kell még egy kis munka, kell még hozzá valami a részünkről, hogy a valósághoz egyre jobban hozzá közelítsük a bennünk lévő képeket. Az Istenképem tehát az, amit Őrá gondolok, és amely – most mondjuk így – vagy fedti az Istennek az objektív valóságát. Szokták tőlem kérdezni, hogy létezik-e a földi életben 100%-osan tiszta szubjektív Istenkép. Magyarul, amikor az Énképem egészen fedti azt, amilyen Isten a valóságban. Jelenlegi állásfoglalásom szerint, szerintem a 100%-os Istenképet azt tartogassuk majd az örökéletre. A boldogító színelátás, ahogy hívjuk, szerintem az lesz az amikor minimális torzítás nélkül, tehát totális tisztaságban, és valóságúen látom őt. Szerintem a 100%-ot tegyük arra. Na de mi itt most Esztergomban miért ne

egyezhetnénk ki egy 80%-ban? Ahhoz képest – és ezt biztos tudja sajnos mindenki – fájdalommal, hogy hány vallásgyakorló kereszténynek az Istenképe 0%-ban fedti azt, ami az Isten a valóságban.

Lehet, hogy nekünk is volt ilyen tapasztalatunk, vagy másokról tudunk, akik sajnos egy ilyen életet élnek, de tudjuk, hogy ez mennyire sokszor előfordul, és azért nem akarunk kiegyezni, a 0%-ban. Hanem, hogy igenis tisztuljon bennünk az a kép, ha 100% nem is lesz, de mondjuk azért halálunk pillanatáig, ha egy 80-hoz elérünk, akkor szerintem már nagyon boldogok leszünk, és addig is, amíg éljük a hétköznapi életünket, ez a kép egyre tisztulhat, és egyre valóságghűbben láthatom őt. Tehát nem akarjuk azt, hogy a bennünk lévő kép az Istenről egyáltalán ne fedje azt, amilyen Ő a valóságban. Istent félre lehet ismerni, megint egy ilyen alapmondat, ahogy – és akkor most jön egy ilyen gyakorlati tapasztalat – egymást is félre tudjuk ismerni. Ugye ezt mindenki tudja, hogy nem ismeresz valakit, egy embertársadat, de meglátod őt életedben először, látsz róla éppen valamit, hallod néhány szavát, látod néhány gesztusát, ennyi és ennek kapcsán nyilván te kialakítasz magadnak egy képet arról a másikról. Ami egyébként természetes módon működik így bennünk. A probléma akkor van, amikor a valakivel kapcsolatos 30 másodperces tapasztalatomból leszűrök egy végleges képet ő róla. Azt mondom, hogy ő ilyen, pedig csak megláttam belőle egy icipici szeletkét. Annak a napnak abból az órájából és abból a percéből, ami egyáltalán nem biztos, hogy egészen fedti azt amilyen ő egyébként a valóságban. S egyébként, amikor valakiről egy ilyen végleges, mentális képet alakítok ki, én azt hívom ítékezésnek. Az ítékezés az nem az, hogy valakiről van egy véleményem, az ítékezés nem az, hogy valakiről vannak gondolataim, és – horibile dictum – még azt egymás közt meg is beszéljük. Ez szerintem az emberi életünk egyik természetes velejárója. Az ítékezés szerintem akkor van, amikor valakiről egy végleges, mentális képet kialakítok anélkül, hogy megismerném őt. Nem tudom, min megy keresztül, nem ismerem a múltját, az életét, de kialakítok róla egy képet, és azt mondom, hogy ez márpedig ilyen marad bennem. Ő ilyen, és ez a mentális kép bennem végleges, megváltoztathatatlan. Ha így állok hozzá, és ez a bennem lévő mentális kép nagyon eltér attól, nyilván, amilyen az a másik ember a valóságban, akkor mondom azt, hogy az ítékezés bűnébe estem. Ez a valódi ítélet, hogy te ilyen vagy, és én így képzelek el, és ilyen is maradsz. Természetesen – ugye sajnos tudjuk – ez még akkor is megjelenhet bennünk, amikor valakit nagyon jól ismerünk. Még akkor is lehetnek bennünk ilyen egészen véglegesítő mentális képek valakiről, amikor

tényleg tudjuk, hogy ő milyen, milyen az élete, hogy áll hozzá, de nekem valamiért jobb az, hogy egy ilyen képhez ragaszkodom ő róla. Ennek sok oka lehet, hogy miért mondom ezt, de ezt hívjuk végső soron ítélkezésnek. Látjátok!?! mindenki érti és mindenki látja, mindenki tapasztalja, hogy egymást milyen szinten tudjuk félreismerni, hogy milyen sokszor előfordul az, hogy nem keressük a másik objektív valóságát, nem akarom megismerni a másik embert, csak megmaradok róla egy benne kialakult képnél. Az Istennel – azt hiszem – ugyanez működik. Csak ott még ez az egész még egy kicsit nehezebb, de a logika ugyanez. Őt is félreismerhetem, és amikor félreismerem az Istent azaz, az ő objektív valósága, és a benne lévő kép között erős távolság van, akkor az, az életemre nézve most akkor abból most mi következik? Mondhatnánk, hogy hát ugyan már ez csupán egy elméleti tévedés. Jaj! Én azt hittem Istenről, hogy olyan és közben kiderült, hogy nem is olyan. Na, bumm! Mi történt?!? Hát elméletben tévedtem. Eddig azt hittem, hogy a Föld lapos és kiderült, hogy gömbölyű, de hát eddig a gyakorlati életemre nem sok negatív következménnyel járt az, hogy a Földet laposnak hittem. Meg eddig azt hittem, hogy $2+2$ az 5 kiderült, hogy 4 . Hát és akkor mi van? Tévedni emberi dolog, mondta vak tangóharmonikás és letette a radiátort, ahogy szokták mondani. Ez mindenkivel megtörténhet.

Kedves Testvéreim!

Nem ilyen egyszerű a dolog!

Az Istenképemben, a konfliktus következményekkel jár: ez a baj.

Nem csupán egy elvi tévedés, nem csupán egy teológia jellegű tévedés, nem csupán egy intellektuális jellegű tévedés.

Amikor az Isten objektív valósága, és az én istenképem között konfliktus van, amikor ott erős távolság van, magyarul, amikor az Én Istenképem rossz, és torz, az kihat az életemre. Nem csupán egy elméleti jellegű hibázásról van szó, hanem a rossz Istenkép ez az kihat az énképemre. Iszonyú erősen. Arra, hogy mit gondolok magamról, s hogyan viszonyulok magamhoz. Kihat arra, hogy mit gondolok a másik emberről, és nem csak, hogy mit gondolok, hanem hogyan viszonyulok a másik emberhez, hogyan kommunikálok a másik emberrel. Kihat arra, hogy hogy látom a világot, hogy élem az életemet. A cselekedeteim minőségére így szoktuk ezt mondani, hogy az erkölcsre kihat. Tehát látjátok az Istenkép tévesztés, az egy mindenre kiható dolog. Ezt valaki így fogalmazta meg. Nagyon frappáns mondat. Kicsit szélsőséges, de szerintem mélységesen igaz, „amilyen az Istened olyan az életed”.

Szeretem ezt a mondatot!

Amilyen neked ő, amilyennek képzeled őt, igazából az egész életed olyan. Igazából ennek a mintának alapján gondolkodsz mindenről, és mindenki másról. A probléma az, hogy le lehet élni egy egész életet úgy, hogy a bennem lévő szubjektív Istenkép fényév távolságra van az objektív Istenképtől. Le lehet élni így egy életet, egy vallásgyakorló életet is, hogy ezen soha el nem gondolkodunk.

Zárójel: Ne értsetek félre! Természetesen nem azt mondom, hogy minden egyes keresztény embernek, akik most itt vagytok, meg vagyunk itt, mindenkinek torz az Istenképe. Nem igaz, természetesen nem erről van szó. Általában, az emberi általánosságban tapasztalatom szerint arról van szó, hogy a tiszta valóság-hű kép az Istenről, és a bennem lévő torz elképzelések keverednek. Általában ez a valóság. Tehát senki ne mondja azt magára bár lehet, hogy ilyen is létezik, de általában nem ez az általános, hogy 100%-os vegytiszta torz Istenképem van. Lehet, hogy van ilyen is egyébként, de ez a ritkább. Az, ami az általánosabb, és gyakoribb az az, hogy ez bennünk keveredik, hogy igenis van valami fajta szeretet alapú, valami fajta tiszta, valami fajta misztikus látásmódunk Óróla, amelybe sokszor belekeveredik, mint, hogyha egy tiszta vízbe valami fekete festék, amibe belekeveredik a mi torzított látásunk. S általában tehát ez az alaphelyzetünk, hogy ez bennünk így kavarg, hogy ezek a negatív képek, ezek sokszor bejönnek, de azért van bennünk néha – persze – pozitív is. Nyilván a keresztény mély lelki élet úgy érzem ott kezdődik, amikor valaki azt mondja, hogy én nem akarok ezzel kiegyezni, ez így nincsen jól. Én szeretném az Istenképemet tisztítani, szeretném, hogy az a víz egyre tisztább legyen, és, hogy az a csúnya fekete festék, ami belekerül, az egyre jobban kioldódjék belőle. Itt kezdődik igazából a komolyan vett, mélyen megélt lelki életünk. Az Istenkép torzulás mondjuk így, az egy csendes és észrevétlen járvány, egy ősi spirituális népbetegség, amely annyira általánosan ott van, és amelyről oly keveset beszélünk. Aztán a kereszténység pedig csodálkozik önmagán, hogy miért nem vagyunk erősek, miért nem megyünk előre. Nem akarok megint általánosítani, persze, hogy nagyon sokszor a kereszténység megél erősséget és győzelmet és öntudatot, de ugyanilyen szinten megélünk kudarcot, kétségbeesést, gyengeséget. Miért van ez? Szerintem a válasz valahogy annyira egyértelműen előttünk van, de valahogy nem nézünk vele szembe. Az egyik legfontosabb problémánk az, hogy sokszor rossz az Istenképünk, és amikor valaki kezébe veszi ezt a problémát, és elkezd vele dolgozni, az meg fogja látni, hogy hogyan változik az élete. Azért kell – Kedves Testvéreim! – erről beszélni,

mert az eltorzult Istenképek, tudjátok milyenek? Úgy gondolom én: alattomosak. Ezek az Istenképek alattomosan szűrődnek be és szüremkednek be az életünkbe. Itt ki kell mondani egy fájdalmas dolgot. Méghozzá azt, hogy az eltorzult Istenképeket általában nem a vallás ellenes, vallás gyűlölő irodalomban vagy megnyilvánulásokban fogom látni. A probléma az, hogy ezek ott vannak a mi imakönyveinkben, hittankönyveinkben, liturgikus szövegeinkben. A probléma nagyon sokszor ez, hogy egy nem Újszövetségi jellegű, eltorzult kép az Istenről beszüremkedik a mi jó szándékú, és jámbor szövegeink közé. De sokszor úgy kimondva is, és arra már egyre jobban örülök, amikor valaki már fölszisszen azokra a bizonyos énekekre, hogy „ne büntess haragodban minket!” és „ne verj agyon, kérlek Urunk még ma bennünket”, meg „rettegjünk Tőled”, meg... stb. Erre már egyre több keresztény fölszisszen. Hála a Jó Istennek nem mind olyan, de még azért ezen túl is vannak olyan szövegeink, olyan lelki életi szövegek, megnyilvánulások, amelybe így beleszüremkedik ez az egész. Tehát látjátok ezért nehéz téma, ezért ez a téma veszélyes, ezért kell vele foglalkozni, mert szinte úgy vagyunk, hogy ezekbe benne élünk, és ezek körülvesznek bennünket. Innentől kezdve az a feladatunk, hogy kihámozzuk minden egyes szövegből azt, amit úgy érezzük, hogy a valódi Istenről szól, és mindaz, ami pedig nem szól Róla, azt egy kicsit próbáljuk meg legalább mentálisan félretenni magunkban, és szabaddá válni tőle és majd egyszer reménykedünk, hogy objektíven is meg fog történni a változás. Reménykedünk abban, hogy egyszer a szövegeink majd objektíven is változni fognak tehát a maga fizikai valóságában. Ezért szeretek néha ilyen papnövendékeknek beszélni mikor meghívnak, mert hát ott ülnek közöttük a jövő vezetői és talán hallják most ezt, hogy ühüm ezt végig kell gondolni, ezt végig kell rágni. Amikor egyszer majd odajutnak döntési helyzetben – mert ugye én nem jutok oda az szerintem már borítékolható – de, hogyha ők odajutnak, akkor talán ez eszükbe fog jutni és mernek majd bátor döntéseket hozni.